

Léčení onemocnění páteře v rámci oboru Ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí z hlediska vzdělávacího programu

Bolesti v zádech jsou jednou z nejčastějších příčin pracovní neschopnosti naší populace, a čerpají tak značnou část objemu zdravotní péče. Pacienti s onemocněním páteře se dostávají do ordinací odborných specialistů, zejména ortopedů, ale rovněž neurologů a rehabilitačních lékařů.

Problematika diagnostiky a léčby onemocnění páteře je převážně doménou oboru ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí, avšak do značné míry se na ní účastní další obory: neurologie, neurochirurgie a rehabilitace.

Na **operačním** léčení onemocnění páteře se v současnosti podílejí obory neurochirurgie, ortopedie a traumatologie, a to z hlediska počtu prováděných výkonů nikoli ana partes, ale v poměru cca 60:30:10. (zdroj: databáze spondylochirurgických výkonů České spondylochirurgické společnosti). Dalším faktem je, že z celkového počtu více než šedesáti ortopedických pracovišť se operativou páteře zabývá pouze 5 ortopedických klinik a 3 okresní pracoviště, a ani ta většinou nepokrývají celý rozsah problematiky.

Z uvedených skutečností vyplývá, že z hlediska kompetencí a možností či připravenosti ortopedických a dalších pracovišť jde o citlivou problematiku. Nicméně základní znalosti diagnostiky a léčení onemocnění páteře musí být součástí objemu znalostí získaných v postgraduálním studiu a ověřených atestační zkouškou každého ortopeda. Z tohoto důvodu zahrnuje povinná předatestační příprava v oboru Ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí mj. i léčení onemocnění páteře a základy spondylochirurgie. Tato část vzdělávacího programu se realizuje formou tříměsíční stáže na specializovaném spondylochirurgickém (ortopedickém) pracovišti, viz vzdělávací program oboru Ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí.

V oboru ortopedie je specializovaných spondylochirurgických pracovišť v ČR pět (Fakultní nemocnice Na Bulovce, Fakultní nemocnice v Motole, Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Fakultní nemocnice Plzeň, Fakultní nemocnice Brno). Vedle toho existuje řada neurochirurgických pracovišť (Fakultní nemocnice Ústí nad Labem, Fakultní nemocnice Hradec Králové, Pardubická nemocnice, Fakultní nemocnice Olomouc, Fakultní nemocnice Ostrava a další), která se zabývají spondylochirurgií na vysoké úrovni a zaměřují se na neurochirurgickou problematiku. V řadě oblastí se jejich náplně překrývají, zejména v oblasti léčby degenerativních onemocnění páteře.

Atestační příprava má zajistit, aby se lékař s atestací v oboru Ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí orientoval v celé šíři problematiky onemocnění páteře, dokázal provést základní klinické vyšetření a navrhnout cílený diagnostický postup včetně zobrazovacích a laboratorních metod. Dále musí umět provést diagnostickou rozvahu a navrhnout další směřování léčení, zejména pokud jde o konzervativní terapii. Musí také rozpoznat indikace k chirurgickému léčení a odeslat pacienta na patřičné kompetentní pracoviště. Nepředpokládá se, že by atestovaný ortoped pracující mimo spondylochirurgické pracoviště samostatně prováděl spondylochirurgické operační výkony.

Okruhy a témata, která jsou v předatestační přípravě zahrnuta:

1. Klinická a radiologická diagnostika onemocnění páteře

2. Vrozené a vývojové vady páteře
3. Traumatologie páteře
4. Primární tumory a metastatické postižení páteře
5. Záněty páteře a revmatické choroby páteře
6. Degenerativní onemocnění páteře
7. Bolesti v zádech – diagnostika a možnosti léčby

V souboru zkušebních atestačních otázek jsou tyto okruhy zohledněny.

V rámci povinné tříměsíční stáže by měl atestant získat zkušenosti při asistování u spondylochirurgických výkonů obecně, měl by se orientovat v operačních přístupech k páteři, seznámit se s indikacemi základních spondylochirurgických postupů (dekomprese, repozice, stabilizace, fúze), osvojit si operační topografii inserce stabilizačních prvků. Dále se má orientovat v pooperační péči a doléčení spondylochirurgických pacientů a rovněž v prevenci a posouzení možných komplikací a v perspektivě déleodobé prognózy pacienta.

Za poradní komisi pro spondylochirurgii: prof. MUDr. Martin Krbec, CSc.